

EURÓPSKA KOMISIA

V Bruseli 20.12.2011
KOM(2011) 933 v konečnom znení

**OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE, EURÓPSKEMU
HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV**

Iniciatíva „Príležitosti pre mladých“

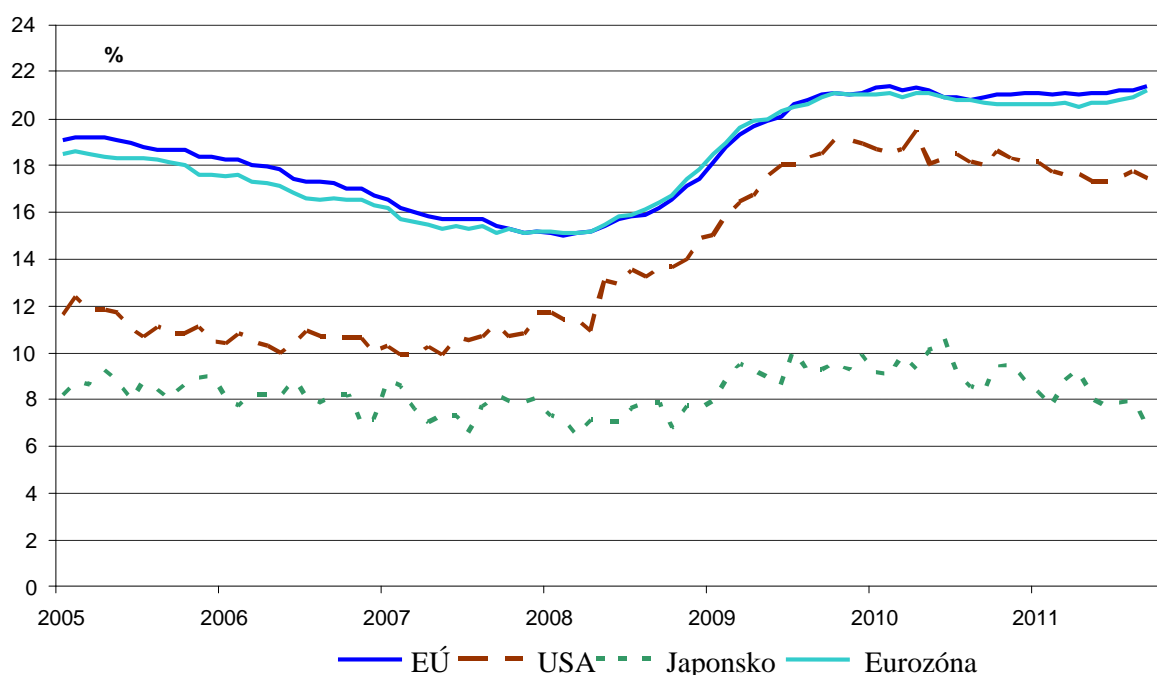
OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE, EURÓPSKEMU HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV

Iniciatíva „Príležitosti pre mladých“

1. RIZIKO STRATENEJ GENERÁCIE?

Viac ako 5 miliónov mladých ľudí v EÚ je v súčasnosti nezamestnaných. Toto číslo vzrástlo medzi rokmi 2008 až 2010 o jeden milión.

Obrázok č. 1: Vývoj miery nezamestnanosti mladých (vo veku 15 – 24 rokov) od roku 2005

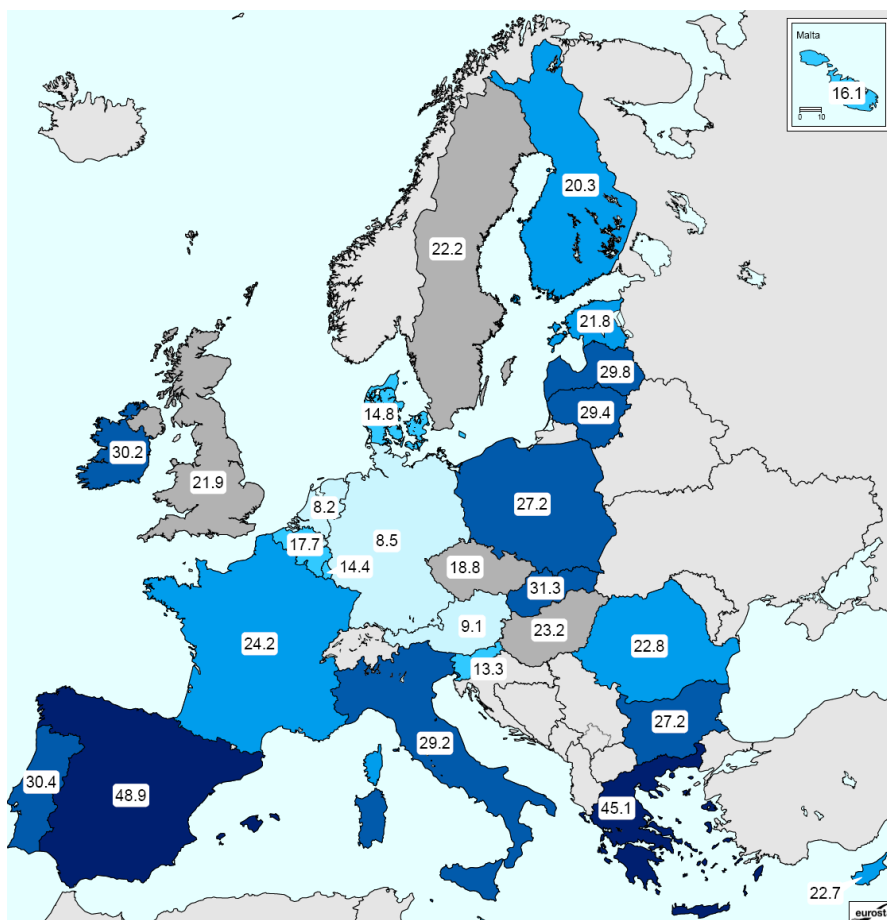

Zdroj: Mesačné údaje Eurostatu o nezamestnanosti; údaje upravené o sezónne vplyvy, okrem Japonska

Znamená to, že každý piaty človek si na pracovnom trhu nevie nájsť pracovné miesto. **Miera nezamestnanosti mladých ľudí** (nad 20 %) je dvakrát taká vysoká ako pre celú pracujúcu populáciu a skoro trikrát taká vysoká ako miera pre dospelú produktívnu populáciu. V niektorých krajinách dosahuje miera nezamestnanosti 40 %. V rámci tých istých krajín sa môže situácia v rozličných regiónoch líšiť. Okrem toho sú určité skupiny mladej populácie (vrátane žien, mladých ľudí s postihnutím, mládeže s prisťahovaleckým pôvodom) mimoriadne vystavené rizikám nezamestnanosti, dlhodobej nezamestnanosti, predčasného ukončenia školskej dochádzky alebo nečinnosti¹.

¹ Na znázornenie, priemerná miera nezamestnanosti mládeže s prisťahovaleckým pôvodom v EÚ presahuje 30 %.

Obrázok č. 2: Miera nezamestnanosti mladých ľudí vo veku 15 – 24 rokov (október 2011)

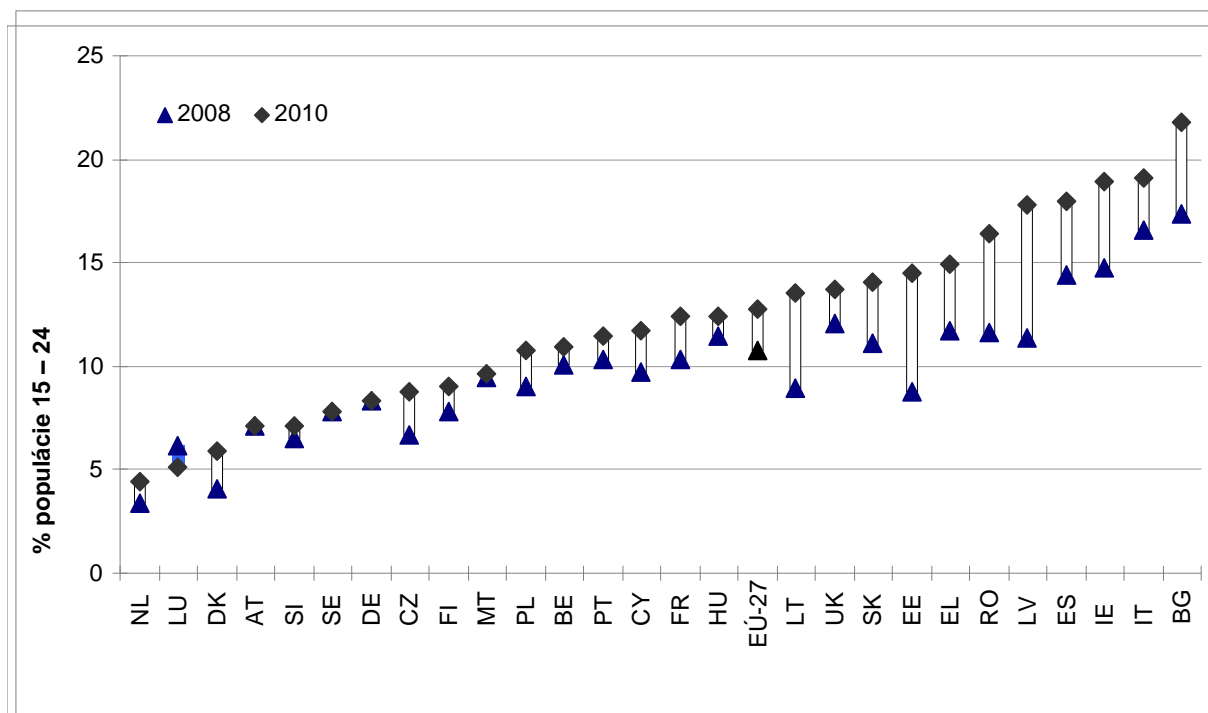

Zdroj: Mesačné údaje Eurostatu o nezamestnanosti; údaje upravené o sezónne vplyvy.

Pre mladých ľudí je v súvislosti so zvýšenou mierou nezamestnanosti čoraz ťažšie nájsť pracovné miesto, a preto sa mnohí môžu rozhodnúť predĺžiť si alebo pokračovať v štúdiu. Za predpokladu, že nadobudnú správne zručnosti, môže to byť investícia do budúcnosti. Vidíme však, že veľké množstvo mladých ľudí nepracuje ani neštuduje.

Celkovo, 7,5 milióna ľudí vo vekovej skupine 15 – 24 rokov je nezamestnaných a nezapája sa do vzdelania ani do odbornej prípravy. Tento podiel sa zvýšil z 10,8 % v roku 2008 na 12,8 % v roku 2010 v rámci EÚ. V Bulharsku, Estónsku, Grécku, Írsku, Taliansku, Lotyšsku, Rumunsku, na Slovensku a v Španielsku sa nevzdeláva (už ďalej) a (zatiaľ) nepracuje viac ako 14% mladej generácie.

Obrázok č. 3: Percentuálny podiel mladých ľudí, ktorí sú nezamestnaní, nie sú zapojení do vzdelania ani do odbornej prípravy vo vekovej skupine 15 – 24 v roku 2008 a 2010

Zdroj: Eurostat, zisťovanie pracovných síl EÚ².

Znamená to, že títo mladí ľudia ukončili počiatočné vzdelanie a sú buď nezamestnaní a hľadajú si pracovné miesto, alebo nie sú na pracovnom trhu, napr. sú pasívni uchádzači o zamestnanie, nemajú záujem vstúpiť na pracovný trh alebo sa mu zámerne vyhýbajú a pravdepodobne vykonávajú iné rodinné alebo súkromné činnosti.

Prdlžený účinok krízy zhoršuje pre mnohých situáciu, ktorá je už teraz náročná. Stúpa **dlhodobá nezamestnanosť mladých**: V priemere 28 % mladých ľudí mladších ako 25 rokov bolo nezamestnaných viac ako 12 mesiacov. Okrem toho zvýšený počet mladých ľudí si aktívne nehľadá zamestnanie. Európska nadácia pre zlepšovanie pracovných a životných podmienok (Eurofound) odhaduje, že v roku 2008 predstavovali náklady na dlhodobu nezamestnaných alebo nečinnosť medzi mladými ľuďmi v 21 členských štátoch, pre ktoré sú dostupné údaje, pre spoločnosť aspoň 2 miliardy EUR týždenne, čo sa rovná celkom 1,1 % HDP³. Opätovnou integráciou do zamestnania len 10 % týchto ľudí by sa ročne ušetrilo viac ako 10 miliárd EUR.

² Údaje pre Maltu a Švédsko sú predbežné; údaje pre Luxembursko nie sú spoľahlivé z dôvodu malého rozsahu vzorky.

³ Eurofound (2011) „Sociálny vplyv krízy“. Odhadované náklady zahŕňajú ušlé zisky a náklady verejných financií z dôvodu nadmerných viazaných prevodov prostredníctvom sociálneho zabezpečenia. Predstavujú dolnú hranicu, keďže nezahŕňajú dodatočné náklady ako napr. nezaplatené dane z ušlých ziskov, náklady na zdravie a trestnoprávnu spravodlivosť. Krajiny vylúčené z odhadu z dôvodu chýbajúcich štatistických ukazovateľov sú DK, EL, FI, FR, MT a SE. Referenčná populácia je vo veku 16 – 29 rokov a nezamestnaná alebo nečinná (ale sa nevzdeláva) počas obdobia viac ako 6 mesiacov.

Pokles trvalých pracovných miest počas krízy zároveň neúmerne zasiahol pracujúcich mladých ľudí: príliš mnoho z nich je v pracovnom pomere na dobu určitú. Pracovné pomery na dobu určitú síce môžu znamenať odrazový mostík k trvalejším formám zamestnania, no v členských krajinách, v ktorých je podiel pracovných pomerov na dobu určitú vyšší, je náročnejšie prejsť z pracovného pomeru na dobu určitú na dobu neurčitú. Môže to viesť k **segmentácii pracovných trhov**, pričom mladí ľudia ostanú uväznení na chvoste trhu, s menšou odbornou prípravou na pracovisku, nižšími úrovňami miezd a slabšou dlhodobou zamestnanosťou a profesionálnou perspektívou⁴. Prekážky na pracovnom trhu majú takisto negatívny vplyv na vysokoškolsky vzdelaných mladých ľudí vo veku 25 – 29 rokov, pre ktorých je prístup k pracovným miestam, ktoré zodpovedajú ich kvalifikácii, náročnejší.

V rokoch 2010 a 2011 dochádzalo k vysokým mieram nezamestnanosti a k zvyšovaniu počtu prekážok pri zaplňaní voľných pracovných miest⁵. Tieto trendy poukazujú na zvyšujúci sa **nesúlad na trhu práce** z dôvodu neadekvátnych zručností, obmedzenej geografickej mobility, neprimeraných mzdových podmienok v rámci odvetví a regiónov EÚ. Odhaduje sa, že medzi súčasnosťou a rokom 2020 bude pre odchod pracovníkov do dôchodku 73 miliónov nových voľných pracovných miest. Tieto miesta sa musia zaplniť primerane kvalifikovanými novými zamestnancami, čím sa vytvoria nové možnosti pre mladých ľudí.

V súčasnosti je však vo vekovej skupine, ktorá sa už teraz znižuje, veľký podiel mladej generácie ktorá nemá príslušne zručnosti na to, aby mohla vstúpiť a uspieť na pracovnom trhu na udržateľnom základe⁶. Pomer **osôb, ktoré predčasne ukončili školskú dochádzku**⁷, predstavuje stále viac ako 14 %, v prepočte každý šiesty mladý človek. Táto hodnota ďaleko presahuje dohodnutý cieľ 10 % v stratégii Európa 2020. OECD odhaduje, že okolo 30 – 40 % osôb, ktoré predčasne ukončili školskú dochádzku, čelí nebezpečenstvu stálych prekážok v prístupe k trvalému zamestnaniu⁸, časom s rizikom marginalizácie.

Na riešenie týchto výziev potrebuje Európa investovať do svojej mládeže a navrhnuť okamžité a účinné opatrenia, aby zabránila a riešila jej vysokú mieru nezamestnanosti. Opatrenia na zvýšenie rastu sú potrebné, aby sa vytvorili nové pracovné miesta, ale nepostačujú na riešenie problému nezamestnanosti mladých ľudí. Z tohto dôvodu Komisia navrhuje vytvorenie iniciatívy „**Príležitosti pre mladých**“ (pozri text v rámečku v bode 4) s cieľom zamerať sa najmä na nezamestnanosť mladých ľudí, ktorí nie sú zamestnaní alebo sa nevzdelávajú. Táto iniciatíva spája konkrétne opatrenia členských štátov a EÚ a priority určené v stratégii Európa 2020 v záveroch Rady o zamestnanosti mladých ľudí⁹ z júna 2011 a v odporúčaní Rady týkajúcom sa politik na zníženie predčasného ukončenia školskej dochádzky¹⁰. Iniciatívou sa vytvára silné partnerstvo medzi členskými štátmi a Komisiou a podporuje sa ňou spoločná činnosť medzi orgánmi členských krajín, podnikateľskými subjektmi, sociálnymi partnermi a EÚ.

⁴ Pozri Správu Komisie z roku 2010 o zamestnaní v Európe a štvrťročník o zamestnaní a sociálnej situácii EÚ zo septembra 2011.

⁵ Pozri Návrh spoločnej správy o zamestnanosti, KOM(2011)815 príloha III z 23. novembra, s.6f.

⁶ Pozri Návrh spoločnej správy o vzdelávaní a odbornej príprave, KOM(2011) 902 z 20. decembra 2011.

⁷ Osoby, ktoré predčasne ukončili školskú dochádzku, sú mladí ľudia, ktorí ukončia vzdelávanie a odbornú prípravu so sekundárnym vzdelaním alebo nižším a ktorí sa už dlhšie nevzdelávajú a nie sú v procese odbornej prípravy.

⁸ Scarpetta S., A. Sonnet a T. Manfredi (2010) „Rising youth unemployment during the crisis: how to prevent negative long-term consequences on a generation?“ dokumenty OECD o sociálnych otázkach, zamestnanosti a migrácii, s. 106.

⁹ Závery Rady 11838/11 z 20. júna 2011 o podpore zamestnanosti mladých ľudí.

¹⁰ Ú. v. C 191 (2011)

2. PRIMÁRNA ÚLOHA ČLENSKÝCH ŠTÁTOV

Rozsah výziev a hlavné príčiny nezamestnanosti mladých ľudí sa v jednotlivých členských štátoch **líšia**, ale je možné identifikovať najmä tieto faktory:

- skoré ukončenie školskej dochádzky bez kvalifikácie,
- nedostatok príslušných zručností a pracovných skúseností,
- neisté zamestnanie nasledované obdobia nezamestnanosti,
- obmedzené možnosti odbornej prípravy,
- nedostatočne/nevhodné aktívne programy pracovného trhu.

Situácia je v niektorých krajinách mimoriadne zložitá, sú však aj krajiny, ktoré dosahujú lepšie výsledky a od ktorých sa možno učiť. Vo väčšine členských štátov (18 z 27) je nezamestnanosť mladých ľudí nad 20% (údaje Eurostatu z októbra 2011). Šesť členských štátov má miery medzi 10 až 20 %, v trinástich krajinách sú miery v rozpätí 20 až 30 % a v piatich je miera nad 30 % (EL, ES, IRL, PT, SK). Miera nezamestnanosti mladých ľudí je nižšia iba v troch členských štátoch (AT, DE, NL).

Prvoradá zodpovednosť riešiť nezamestnanosť mladých ľudí je na členských štátoch vrátane riešení na regionálnej a miestnej úrovni. Ich orgány financujú vzdelávacie a sociálne programy a majú politické nástroje a rozpočet na podporu systémov zamestnanosti mladých ľudí. Vnútroštátni alebo sociálni partneri v príslušných odvetviach zohrávajú kľúčovú úlohu, najmä v oblastiach, ako sú učňovské vzdelávanie, odborná príprava a pracovné postupy.

Úroveň EÚ môže zohrávať podpornú úlohu a pomôcť členským štátom zlepšiť situáciu mladých ľudí v oblasti zamestnanosti a vzdelania dvoma spôsobmi:

- **Preskúmaním vnútroštátnych politík a výkonov**, so zdôraznením priorít zo strany EÚ, a navrhnutím smerov akcie založených na osvedčených postupoch: prostredníctvom krízového preskúmania a koordinácie hospodárstva, zamestnanosti, vzdelávania a sociálnych politík v rámci stratégie Európa 2020, ktoré ročne vyvíja európsky semester pre hospodárske riadenie.
- **Poskytnutím finančnej podpory vnútroštátnym a cezhraničným akciám** v súlade s dohodnutými prioritami: prostredníctvom rôznych programov, najmä Európskeho sociálneho fondu a iných programov EÚ, ako je napríklad akčný program v oblasti celoživotného vzdelávania, program „Mládež v akcii“ a program PROGRESS, ktorým sa podporuje najmä nový prístup politiky prostredníctvom experimentov v oblasti sociálnej politiky. Iné fondy EÚ ako napríklad Európsky fond regionálneho rozvoja, Európsky poľnohospodársky fond rozvoja vidieka alebo Európsky fond pre integráciu štátnych príslušníkov tretích krajín takisto slúžia na podporu opatrení na pomoc pri riešení nezamestnanosti mladých ľudí.

Po prvom európskom semestri pre hospodárske riadenie v roku 2011 Komisia upozornila v ročnom prieskume rastu na rok 2012 na prvé údaje, že členské štáty nereagujú dostatočne

účinne na odporúčania. Pri zohľadnení závažnosti uvedenej situácie si Komisia myslí, že členské štáty by nemali čakať na odporúčania pre osobitné krajiny na rok 2012, najmä krajiny s najvyššími mierami nezamestnanosti mladých ľudí, a podniknúť rozhodné opatrenia v týchto štyroch hlavných oblastiach:

– *Zabránenie predčasného ukončovania školskej dochádzky*

Prvým krokom, ako pomôcť mladým ľuďom, aby mali lepšiu perspektívu do budúcnosti, je poskytnúť im primerané zručnosti v procese vzdelávania a zabrániť predčasnému ukončeniu školskej dochádzky alebo učňovského vzdelávania¹¹. Rada prijala rozhodnutie znížiť počet predčasných ukončení školskej dochádzky v júni 2011. Je to kľúčový nástroj na riešenie cieľa stratégie Európa 2020 znížiť predčasné ukončenie školskej dochádzky z 14 % na menej ako 10 %. Riešením je kombinácia politiky prevencie, intervencie a kompenzačných opatrení. Aby sa zamedzil príliv osôb s predčasne ukončenou školskou dochádzkou do radu nezamestnaných, je nevyhnutné prijať okamžité opatrenia prostredníctvom ich reintegrácie do odbornej prípravy.

– *Vyvinúť zručnosti, ktoré sú podstatné pre pracovný trh*

Vývin zručností by mal byť nepretržitou súčasťou kariérneho vývinu mladých ľudí. Členské štáty potrebujú zabezpečiť, aby ich systémy vzdelania a odbornej prípravy poskytovali mladým ľuďom efektívnym spôsobom príslušné zručnosti. V súčasnej dobe silného obmedzovania verejných rozpočtov Komisia povzbudila členské štáty, aby uprednostňovali efektívne využívanie nákladov na vzdelávanie a odbornú prípravu¹² a zároveň sa zamerali na cieľ, aby 40 % generácie vo veku 30 – 34 malo úplne terciálne alebo rovnocenné vzdelanie¹³.

V hlavnej iniciatíve stratégie Európa 2020 „Program pre nové zručnosti a nové pracovné miesta“ sa predkladá návrh vytvorenia spoločne využívanej platformy – Európskej klasifikácie zručností, kompetencií a povolání – s cieľom zblížiť oblasti zamestnanosti, vzdelávania a odbornej prípravy. Toto je dôležité najmä v odvetviach s nedostatkom pracovnej sily a v odvetviach s potenciálom vytvorenia ďalších pracovných miest, ako je napríklad odvetvie zdravotníctva. Komisia tiež vyzvala na uskutočnenie reforiem, ktoré zabezpečia uznávanie odborných kvalifikácií¹⁴, a navrhla vytvoriť „Európsky pas zručností“, ktorý občanom pomôže zaznamenávať ich zručnosti tak, aby boli transparentné a porovnateľné.

Nedostatočné znalosti cudzích jazykov môžu zabrániť mobilite mladých ľudí na európskom pracovnom trhu. Rovnako je potrebné väčšie úsilie na zabezpečenie, aby mladí ľudia mali dostatočnú úroveň IKT zručností, podporovaných napríklad prostredníctvom hlavnej iniciatívy „Digitálna agenda pre Európu“ v rámci stratégie Európa 2020. Mladí ľudia s podnikateľským zmysľaním a zručnosťami sa takisto ľahšie zamestnajú a je väčšia pravdepodobnosť, že začnú úspešne podnikáť. V tejto súvislosti Komisia mieni investovať

¹¹ V niektorých krajinách dosahuje miera predčasného ukončenia 20 – 30 %.

¹² Oznámenie Komisie „Ročný prieskum rastu 2012“ [KOM(2011) 815 z 23. novembra 2011].

¹³ Návrh Komisie spoločnej správy o vzdelávaní a odbornej príprave, KOM(2011) 902 z 20. decembra 2011.

¹⁴ Komisia na základe svojich záväzkov vyplývajúcich z Aktu o jednotnom trhu predstavila návrh na revíziu pravidiel EÚ o uznávaní odborných kvalifikácií [KOM(2011) 883 v konečnom znení z 20. decembra 2011].

časť rozpočtu na rok 2013 do výskumných činnosti vo sfére IKT na podporu mladých novátorov a podnikateľov.

– *Podporiť prvú pracovnú skúsenosť a odbornú prípravu na pracovisku*

Nadobudnutie zručností by malo ísť ruka v ruke s výrazným zameraním na zamestnanosť, aby sa vyvíjali pracovné skúsenosti. Učňovské vzdelávanie, prax v podnikoch a stáže sú mimoriadne dôležité, pretože za predpokladu, že splnia požadované normy kvality, ponúkajú pre mladých ľudí možnosť nadobudnúť príslušné zručnosti ako aj pracovné skúsenosti. Sociálni partneri môžu prispieť k vývinu systémov, ktoré umožnia veľkému množstvu mladých ľudí vstúpiť do sveta zamestnania, ako aj získať krátkodobé pracovné skúsenosti. Politiky aktívnych pracovných trhov a zlepšenie služby zamestnanosti by mali podporovať mladých ľudí, aby našli takéto miesta. Cielené podporné systémy by mohli pomôcť udržať zvyšovanie kvalifikácie a hľadanie zamestnania aj v iných regiónoch a prípadne iných členských štátoch.

– *Prístup na pracovný trh: získanie (prvého) pracovného miesta*

Poskytnúť mladým ľuďom príslušné zručnosti a pracovné skúsenosti je nevyhnutné, táto podmienka však nestačí. Mal by sa zlepšiť prístup mladých ľudí na pracovný trh. Najmä v súlade s existujúcim odporúčaniami by mali členské štáty reformovať právne predpisy na ochranu zamestnanosti prostredníctvom konzultácií so sociálnymi partnermi a znížiť tak nadmernú rigiditu trvalých pracovných zmlúv a poskytnúť ochranu a jednoduchší prístup k pracovnému trhu tým, ktorí zostali na okraji pracovného trhu¹⁵. Členské štáty by mali venovať pozornosť účinkom nadmerných nemzdových nákladov, ktoré môžu mať vplyv na dopyt po pracovnej sile, ktorá vstupuje na pracovný trh.

Je takisto nevyhnuté zaviesť reformy pracovného trhu, ktoré môžu prispieť k otváraniu trhu mladým uchádzačom o zamestnanie a podnikateľom, eliminovaním neoprávnených obmedzení pre podnikateľské a odborné služby, právnické profesie, účtovníctvo alebo technické poradenstvo a zdravotnícke a sociálne odvetvia a prostredníctvom podpory samostatnej zárobkovej činnosti vrátane účinnej podpory podnikateľského rozvoja pre mladých ľudí.

3. ÚLOHA EÚ V INICIATÍVE „PRÍLEŽITOSTI PRE MLADÝCH“

V rámci iniciatívy „Príležitosti pre mladých“ sa navrhuje, aby sa členské krajiny a EÚ spoločne snažili stavať na dvoch uvedených opatreniach EÚ. Okrem zlepšenia preskúmania vnútorných politík a výkonov, ako súčasť stratégie Európa 2020, by sa malo zvýšiť úsilie na plné mobilizovanie finančnej podpory EÚ a nástrojov.

3.1. Väčšie využívanie Európskeho sociálneho fondu na opatrenia týkajúce sa zamestnanosti mladých ľudí

Úsilie na vnútroštátnej úrovni sa musí v čo najlepšej možnej miere spojiť s finančnou podporou EÚ, ktorá je k dispozícii buď vo forme štrukturálnych fondov, alebo vo forme mnohých ďalších akcií, ktoré Komisia vykoná.

¹⁵ „Ročný prieskum rastu 2012“, [KOM(2011) 815 z 23. novembra 2011].

Členské štáty naplánovali v súčasnom období vykonávania štrukturálnych fondov (2007 – 2013) prideliť dve tretiny dostupných financií v Európskom sociálnom fonde na opatrenia v oblasti vzdelania a zamestnanosti. Značná časť bude použitá pre mladých ľudí. Predstavuje to celkovo 79 miliárd EUR, ak sa zarátajú vnútroštátne príspevky. Okrem toho je v rámci EFRR pridelených 7,2 miliardy EUR na infraštruktúru vzdelania a 555 miliónov EUR na infraštruktúru starostlivosti o deti, ktorá napomáha najmä mladým matkám vrátiť sa späť na trh práce.

Členské štáty však koncom roku 2011 ešte stále nevyužili 30 miliárd EUR na konkrétne akcie prostredníctvom programov v rámci Európskeho sociálneho fondu (ďalej len „ESF“). Úsilie riešiť nezamestnanosť mladých ľudí okrem toho často nezodpovedá závažnosti problému. Okrem potreby urýchliť implementáciu, pretože tá umožní zlepšiť zamestnanosť mladých ľudí, existuje potreba vyvinúť nové prístupy napr. podporiť spoluúčasť mladých ľudí v učňovských programoch a stážach alebo propagovať podnikanie medzi mladými ľuďmi aj v sociálnej ekonomike. Viac ako v polovici členských štátov je nezamestnanosť mladých ľudí vyššia, ako je priemer EÚ¹⁶. Aj keď sa vzťah kauzality nedá znázorniť, v dostupných údajoch sa preukazuje, že mnoho členských štátov s najvyššími mierami nezamestnanosti mladých ľudí vo svojich programoch v rámci ESF sa nedostatočne zameriava na mladých ľudí. V júni 2010 boli napr. miery nezamestnanosti mladých ľudí v Grécku, Taliansku a v Litve 32 %, 27 % a 36 % a v týchto členských štátoch predstavovali mladí ľudia iba 11 %, 15 % a 14 % príjemcov v rámci ESF.

Urýchlením implementácie sa zlepši zamestnanosť mladých ľudí v členských štátoch, ktoré majú najhoršie výsledky v zmysle plnenia a slabého výkonu so zreteľom na nezamestnanosť mladých ľudí (BG, EL a RO).

Členské štáty, v ktorých sú nezamestnanosť mladých ľudí a miera plnenia v rámci ESF¹⁷ vyššie ako priemer (CY, IT, PL, SE a SK), sa musia zamerať na ich osobitné ťažkosti buď pri zavádzaní (IT), alebo pri opätovnom prispôbení opatrení v rámci ESF, aby tak reagovali na osobitné požiadavky ako napríklad prispôbenie zručností alebo stimuly zamestnávateľov a lepší prístup k podporným úverom pre mladých ľudí (PL).

Medzi uvedenými členskými štátmi s mierami plnenia v rámci ESF nad 40 % a nezamestnanosťou mladých ľudí nad úrovňou priemeru EÚ je priestor na zvýšenie účasti mladých ľudí v programoch v rámci ESF a na zameranie na osobitné opatrenia týkajúce sa mladých ľudí (EE, ES, LT a LV).

Opätovné zameranie sa na opatrenia cielené na mladých ľudí a urýchlenie implementácie by mohlo prispieť k rýchlemu zlepšeniu situácie ich nezamestnanosti. Väčšina určených krajín (BG, EE, EL, ES, IE, LV, RO, SE, SK a UK) zistila, že osoby, ktoré predčasne ukončili vzdelanie alebo odbornú prípravu, tvoria jednu z hlavných skupín nezamestnaných mladých ľudí a zamerala sa na túto skupinu, pretože podľa nich predstavuje významný cieľ zlepšenia podmienok zamestnanosti mladých ľudí.

Komisia podporí lepšiu implementáciu v rámci ESF v oblastiach učňovského vzdelávania/stáží a podnikania vrátane sociálneho podnikania použitím technickej podpory v rámci ESF, aby sa vyvinuli a spoločne využívali osvedčené postupy.

¹⁶ BG, CY, EE, EL, ES, FR, HU, IE, IT, LT, LV, PL, PT, RO, SE, SK a UK.

¹⁷ Založené na údajoch poskytnutých členskými štátmi o vnútroštátnej úrovni platieb ESF vo vzťahu k celkovej alokácii ku koncu tretieho štvrtroku 2011.

3.2. Inovačné prístupy podporujúce prechod zo školy do práce

Vzdelanie na pracoviskách predstavuje základný kameň na zjednodušenie prechodu mladých ľudí zo školy do práce a na vytvorenie zručnej pracovnej sily do budúcnosti. Počas posledných rokov sa objavil široký konsenzus medzi verejnými orgánmi, sociálnymi partnermi a podnikateľským sektorom, že odborné vzdelávanie a príprava by mali vychádzať z kombinácie teórie a praxe (takzvané „odborné vzdelanie“, „duálne“ alebo „dvojaké“ učenie sa).

Napriek všeobecnému konsenzu, **poskytovanie takýchto miest odborného vzdelania sa v EÚ vyvíja nerovnomerne**. V rámci spolupráce EÚ v oblasti odborného vzdelávania a prípravy (ďalej len „VET“) sa takzvaným kodanským procesom stanovil ambiciózny pracovný program pre členské štáty a sociálnych partnerov, ktorý rieši kľúčové problémy ako napríklad kvalita a financovanie VET. Programom EÚ Leonardo da Vinci sa už financujú konkrétne projekty VET. Iniciatívy siahajú od poskytovania vzdelania súvisiaceho s prácou v zahraničí jednotlivcom až po rozsiahle nadnárodné úsilie spolupráce.

Musí sa však vykonať v členských štátoch na vnútroštátnej a regionálnej úrovni **viac**, aby sa zvýšilo poskytovanie dvojakého učenia sa, ktoré je prispôbené potrebám pracovného trhu. Je potrebné **väčšie zapojenie podnikateľského**, ako aj **verejného sektora**, aby sa mladým ľuďom poskytli pracovné a vzdelávacie príležitosti napr. v rámci stratégií sociálnej zodpovednosti podnikov. Strategické partnerstvá medzi rôznymi zahrnutými zainteresovanými stranami môžu slúžiť ako príklady.

Stáže môžu študentom a mladým absolventom pomôcť získať prvé pracovné skúsenosti. Zväčšenie ponuky príležitostí vzdelávania na pracoviskách musí sprevádzať jasný záväzok k podmienkam, za ktorých sa uskutočňujú. Komisia predstaví v roku 2012 rámec kvality, ktorý podporí poskytovanie a zavedenie vysokokvalitných stáží vrátane panorámy EÚ v súvislosti so stážami, čím sa zvýši transparentnosť podmienok pre stážistov v rámci EÚ.

Členské štáty a aktéri pôsobiaci na trhu práce by mohli urobiť viac v súvislosti so zavedením **ochrany mládeže**, ktorou sa zabezpečí, že mladí ľudia sú buď v pracovnom pomere, vzdelávajú sa, alebo sa (opätovne) pripravujú do štyroch mesiacov po skončení školskej dochádzky, najmä osoby, ktoré predčasne ukončili školskú dochádzku a prípravu, a zraniteľná skupina mladých ľudí. Komisia na požiadanie Európskeho parlamentu začne v roku 2012 prípravnú akciu na „aktivačné opatrenia cielené na mladých ľudí – zavedenie iniciatívy Mládež v pohybe“, ktorá bude zameraná na ochranu mládeže a ktorá bude mať rozpočet 4 milióny EUR. Skúsenosti získané touto akciou môžu byť použité na vytvorenie schém, ktoré môžu byť zavedené v podpore ESF.

3.3. Podpora mobility mladých ľudí na pracovnom trhu

Program Erasmus je vlajkovou loďou programov EÚ v oblasti vzdelania a odbornej prípravy a každoročne umožňuje 250 000 študentom študovať a pracovať v zahraničí. Okrem toho sa prostredníctvom neho financuje spolupráca medzi inštitúciami vysokoškolského vzdelania v rámci Európy. Program nielen podporuje študentov, ale aj vysokoškolských pedagógov a zamestnancov podnikov, ktorí chcú učiť v zahraničí, a zároveň podporuje pracovníkov univerzít v príprave. Komisia **bude budovať na úspechu týchto schém mobility, aby sa ďalej podporovala mobilita a účinnosť pracovného trhu**.

Aby sa riešili nezrovnalosti medzi voľnými pozíciami a uchádzačmi o zamestnanie, Komisia s podporou Európskeho parlamentu iniciuje **cielenú schému mobility**, ktorou chce pomôcť mladým ľuďom nájsť pracovné miesto v inom členskom štáte EÚ a pomôcť podnikom zaplniť voľné pozície. Komisia bude prípravou akciou „Tvoje prvé pracovné miesto EURES“ podporovať mladých ľudí a zamestnávateľov (najmä malé a stredné podniky) pri posilňovaní nadnárodného prijímania do práce a umiestňovania.

Neformálne vzdelávanie môže takisto prispieť k riešeniu otázky nezamestnanosti mladých ľudí. **Európska dobrovoľnícka služba preto bude pokračovať v posledných dvoch rokoch súčasného programu Mládež v akcii.** Cieľom bude umiestniť aspoň 10 000 dobrovoľníkov. Takáto skúsenosť v inom členskom štáte môže poskytnúť dôležité zručnosti a pomôcť mladým ľuďom vstúpiť na pracovný trh. Komisia zároveň iniciuje **Európsky dobrovoľnícky zbor pre humanitárnu pomoc**, ktorý poskytuje príležitosti pre mladých Európanov.

Akciou **Erasmus pre podnikateľov** sa podporuje mobilita podnikateľov prostredníctvom cezhraničných výmen skúsenosti a dáva sa potenciálnym alebo novým podnikateľom možnosť učiť sa od skúsených hostiteľských podnikateľov z iných členských štátov. Hostiteľskí podnikatelia majú naopak možnosť získať nový náhľad na svoje podnikanie a získať nové podnikateľské kontakty v zahraničí. Viac ako 4 200 podnikateľov sa od začiatku programu prihlásilo k účasti a okolo 86 % žiadosti bolo odsúhlasených. Do dnešného dňa sa zorganizovalo 850 výmen.

4. ĎALŠIE KROKY

Komisia bude v nasledujúcich týždňoch s každým členským štátom diskutovať o hospodárskej a sociálnej situácii v rámci prípravy európskeho semestra pre hospodárske riadenie 2012. Bude pracovať s príslušnými zoskupeniami Rady a Európskeho parlamentu, aby sa rýchlo zaviedli prvky iniciatívy Príležitosti pre mladých uvedené v tabuľke.

Komisia bude spolupracovať s európskymi sociálnymi partnermi a bude sa snažiť o ich aktívne a konkrétne zahrnutie do tejto iniciatívy a bude sa hľadať podporu a príspevok zainteresovaných strán.

Nová iniciatíva „Príležitosti pre mladých“

Mobilizácia v rámci ESF na podporu vývinu zručností a prechodu zo školy do práce

- *Viacere členské štáty by mohli lepšie využiť dostupné finančné prostriedky EÚ vrátane preprogramovania a urýchlenia implementácie, aby sa vytvorili rozsiahlejšie podporné schémy pre mladých ľudí so zreteľom na riešenie predčasného ukončenia školskej dochádzky a tvorby zamestnateľnosti. Toto je dôležité najmä pre tie členské štáty, v ktorých sú nezamestnanosť a znevýhodnenosť mladých ľudí veľmi vysoké. Komisia je pripravená spolupracovať s členskými štátmi a použiť zrýchlené postupy na úpravy operačných programov, poskytnúť technickú podporu EÚ a zrýchlený výber nepoužitých finančných prostriedkov.*
- *Komisia použije 1,3 milióna EUR z technickej podpory ESF na podporu schém odborného vzdelania v rámci ESF a ďalšie 3 milióny EUR technickej podpory sa okrem iného použijú na vytvorenie podporných schém pre mladých začínajúcich podnikateľov a sociálnych podnikateľov.*
- *Komisia podporí členské štáty pri vymedzení opatrení súvisiacich s mladými ľuďmi v príprave ich programov pre ďalšie obdobie v rámci ESF.*

Podpora prechodu zo vzdelania do práce

- *Členské štáty by sa mali v spolupráci so sociálnymi partnermi snažiť podstatným spôsobom zvýšiť ponuku odborného vzdelania v EÚ a zabezpečiť, aby predstavovala reálne príležitosti získať konkrétnu, odbornú prípravu na pracovisku a pracovné skúsenosti pre mladých ľudí, ktoré vedú k stabilnejším formám zamestnania. Zvýšenie aspoň o 10 % v EÚ do konca roku 2013 by vytvorilo celkovo 370 000 nových ponúk na učňovské vzdelanie¹⁸.*
- *Sociálni partneri by mali v prípade potreby preskúmať s orgánmi členských štátov spôsob, ako najlepšie zaviesť osobitné ciele podpory vyššieho počtu a lepších zmlúv týkajúcich sa odborného vzdelania a stáží v rámci ich autonómnej dohody o inkluzívnych trhoch práce (2010).*
- *Komisia podstatným spôsobom posilní podporu vzdelávacej mobility študentov vysokoškolského a odborného vzdelávania. Alokovaním finančných prostriedkov čo najviac smerom k umiestneniam v podnikoch by sa dosiahlo dodatočných 30 % umiestnení s cieľom aspoň 130 000 umiestnení v roku 2012 v programoch Erasmus a Leonardo da Vinci.*
- *Komisia iniciuje začiatkom roku 2012 kampaň v hodnote 1,5 milióna EUR zameranú na podniky na zvýšenie podnikateľského povedomia umiestnení v rámci programov Erasmus a Leonardo da Vinci a podporí potenciálne hosťovské spoločnosti, aby prijímali európskych stážistov.*

¹⁸ Komisia predstaví začiatkom roku 2012 podrobnú štúdiu o ponuke učňovského vzdelania v EÚ. Okolo 40 % študentov vo vyššom sekundárnom vzdelaní v EÚ je v súčasnosti v odbornej príprave typu učňovské vzdelanie. Napriek tomu menej ako polovica z nich je v dvojakej príprave, ktorá kombinuje teóriu s praxou.

- *Komisia predstaví v roku 2012 rámec kvality, ktorý podporí v súvislosti so sťažami poskytovanie a zavedenie vysokokvalitných sťaží vrátane panorámy EÚ, ktorá zvýši transparentnosť podmienok pre sťažistov v rámci EÚ.*
- *Členské štáty a aktéri pôsobiaci na trhu práce musia zintenzívniť úsilie v súvislosti so zavedením ochrany mládeže, ktorou sa zabezpečí, že mladí ľudia sú buď v pracovnom pomere, vzdelávajú sa, alebo sa (opätovne) pripravujú do štyroch mesiacov po skončení školskej dochádzky, najmä osoby, ktoré predčasne ukončili školskú dochádzku a prípravu, a zraniteľná skupina mladých ľudí. Komisia začne v roku 2012 prípravnú akciu na „aktivačné opatrenia cielené na mladých ľudí – zavedenie iniciatívy Mládež v pohybe“, ktorá bude zameraná na ochranu mládeže a ktorá bude mať rozpočet 4 milióny EUR.*
- *Komisia bude investovať podstatný podiel rozpočtu na sociálnu inováciu v hodnote 6 miliónov EUR do inovačných projektov, ktoré budú cielené na mládež v znevýhodnených situáciách a oblastiach.*
- *Alokácia rozpočtu pre Európsku dobrovoľnícku službu sa zvýši, aby poskytla aspoň 10 000 dobrovoľníckych príležitostí v roku 2012.*

Podpora mobility na pracovnom trhu

- *Európsky portál pre pracovnú mobilitu EURES v súčasnosti ponúka viac ako 1,2 milióna voľných pozícií a 700 000 životopisov. Členské štáty by mali v priebehu roku 2012 zaviesť osobitné náborové služby EURES a podporovať opatrenia na zabezpečenie, aby aspoň 100 000 z týchto pracovných miest EURES bolo úspešne zaplnených mladými ľuďmi, teda intenzívne využívať EURES.*
- *Od roku 2012 bude schéma „Tvoje prvé pracovné miesto EURES“, ktoré zaviedla Komisia v roku 2011, priamo finančne pomáhať okolo 5000 mladým ľuďom zaplniť voľné pozície v iných členských štátoch v rokoch 2012 – 2013. Poslúži ako pilotná akcia na ďalší rozvoj schémy a zvýšenie počtu pracovných umiestnení.*
- *Očakáva sa, že Erasmus pre podnikateľov bude financovať okolo 600 ďalších výmen v roku 2012.*

Posilnená realizácia politiky v rámci európskeho semestra

- *Komisia bude pokračovať v posudzovaní a analyzovaní opatrení, ktoré členské štáty prijali s cieľom bojovať proti nezamestnanosti mladých a v apríli 2012 o tom podá správu neformálnej Rade ministrov práce a sociálnych vecí.*
- *Komisia vyzýva členské štáty k diskusii týkajúcej sa potrebných prispôsobení svojich systémov vzdelávania a prípravy prostredníctvom strategického rámca pre európsku spoluprácu v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy (ET 2020).*
- *Komisia poskytne členským štátom osobitné usmernenia na riešenie nezamestnanosti mladých ľudí počas obojstranných kontaktov a prípravy národných programov reforiem 2012 .*

- Komisia bude riešiť otázku mládeže v rámci osobitných odporúčaní členským štátom v máju 2012.